

Meer is nodig, meer is mogelijk

een zeker pensioen
veilige banken
eerlijke fiscaliteit
een sterke gezondheidszorg
duurzame energie
meer sociale gelijkheid
kwaliteitsvol werk

Mensen zijn bezorgd. Over hun pensioen, hun job, hun spaargeld, hun energiefactuur. Over de zorg die ze nodig hebben, of zullen nodig hebben. En over ongelijke behandeling, in welke situatie dan ook. Die zorgen zijn terecht. Temeer omdat de federale regering weinig tot niets onderneemt. Ze staat erbij en kijkt ernaar. Maar nietsdoen is achteruitgaan, vinden wij.

De overheid kan meer doen. Zij kan het belang van mensen opnieuw centraal stellen, in plaats van de winst. De vrije markt heeft gefaald, en de federale regering wil niet lukken. Dat kunnen we niet aanvaarden.

We hebben visie nodig. Een toekomstvisie die de problemen van vandaag en morgen oplost. Met visie kunnen we de blokkeringen in onze samenleving opheffen.

Samen werken we aan onze toekomst. We roepen iedereen op om mee te denken. Want wat we nu beslissen, bepaalt de toekomst van ons allemaal.

Deze ontwerptekst werd besproken op het **sp.a**-partijbureau op (datum). Via regionale voorrondes in het voorjaar kan iedereen mee discussiëren. We nodigen ook iedereen uit op de Visie 2010-website (in opbouw).

Vanaf september kunnen de **sp.a**-leden via hun afdelingen amendementen indienen. En op 16 en 17 oktober is iedereen welkom op het Visie 2010-congres, en beslissen de **sp.a**-leden over de definitieve tekst.

Meer info > Visie2010@s-p-a.be > 02 552 02 00

Eerlijke fiscaliteit

Inhoudstafel

- 1. Krachtlijnen voor een eerlijke fiscaliteit**
- 2. Een eerlijke fiscaliteit zorgt voor een gezonde samenleving**
- 3. Uitgangspunten voor een eerlijke fiscaliteit**
- 4. Analyse**
 - 4.1 Arbeidsinkomsten**
 - 4.2 Vermogensinkomenstenbelastingen**
 - 4.3 Consumptiebelastingen**
 - 4.4 Milieubelastingen**
 - 4.5 Vennootschapsbelasting**
 - 4.6 Fraude en inning**
- 5. Concrete voorstellen**
 - 5.1 Verlaging van de bijdragen op arbeid...**
 - 5.2 ...gecompenseerd door hogere bijdragen op de inkomens uit vermogen**
 - 5.3 Eerlijke verdeling binnen de vennootschapsbelasting**
 - 5.4 Meer middelen voor sociaal beleid door een betere inning en strijd tegen de fraude**

Bijlage: de vermogenswinstbijdrage in detail

1. Krachtlijnen voor een eerlijke fiscaliteit

Onderzoek heeft aangetoond dat een grotere inkomensgelijkheid sociale en gezondheidsproblemen vermindert. Het is zelfs zo dat mensen uit de hogere inkomenscategorieën in landen met een meer gelijke inkomensverdeling er beter aan toe zijn dan hun inkomensgenoten in 'ongelijke' landen. Een herverdelingspolitiek komt dus ten goede aan iedereen in de samenleving en is noodzakelijk voor een gelijke kansenbeleid. Hier is een belangrijke rol weggelegd voor ons fiscaal bijdragesysteem.

België kent, na de Scandinavische landen, de hoogste fiscale en sociale bijdragen ter wereld. Deze hoge bijdragen moeten dienen om een hoog niveau van gemeenschapsvoorzieningen te financieren, om te herverdelen tussen hoge en lage inkomens en risico's en om externe kosten te internaliseren¹.

Mede door deze bijdragen doet België het relatief goed op vlak van inkomensgelijkheid. Maar de inkomensgelijkheid neemt af. Bovendien dreigt de combinatie van loonmatiging en de groei van vermogens de onderliggende marktongelijkheid verder te vergroten. Ook de beperkte werkzaamheidsgraad heeft een negatieve impact op de inkomensverdeling.

De analyse in de volgende hoofdstukken wijst uit dat:

- arbeidsinkomsten een veel hogere bijdragedruk kennen dan vermogensinkomsten;
- de bijdragedruk op arbeidsinkomsten hoger is dan in onze buurlanden en de bijdragedruk op vermogensinkomsten lager;
- in ons bijdragesysteem de herverdelende kracht uitsluitend van de arbeidsinkomens komt;
- de progressiviteit van de bijdragen op arbeid uitgehold wordt doordat fiscale aftrekken buitenproportioneel ten goede komen aan de hoogste inkomens;
- de progressiviteit van de bijdragen op arbeid uitgehold wordt doordat een deel van de hoogste inkomens zich onttrekken aan de progressiviteit door middel van managementvennootschappen en successieplanning;
- er een groot verschil blijkt te zijn tussen de perceptie en de realiteit inzake de vennootschapbelasting;
- vooral de grote multinationale vennootschappen, in tegenstelling tot KMO's, er in slagen amper belastingen te betalen als gevolg van te royale fiscale stimuli en grootschalige belastingontwijking;
- onze belastingadministratie er niet in slaagt de belastingen correct te innen en fraude bloot te leggen.

¹ Zie pagina 8

De krachtlijnen voor een meer eerlijke fiscaliteit zijn een verschuiving van de bijdragedruk en de correcte inning van de fiscale bijdragen. We zien concreet drie grote herverdelingen die ons fiscaal stelsel eerlijker moeten maken:

1. We willen de bijdragedruk op arbeid verlagen en compenseren door hogere bijdragen op de inkomens uit de grootste vermogens. Concreet willen we de sociale bijdragen en de laagste tarieven in de personenbelasting verder verlagen. De budgettaire impact van de verlaging waar vooral lage en middeninkomens van genieten, willen we budgettair compenseren door:
 - o een vermogenswinstbijdrage;
 - o ontwijking via managementvennootschappen aan te pakken;
 - o ontwijking van de successierechten te beperken;
 - o de fiscale aftrekken te richten op de noden van iedereen, met name de verwerving van de gezinswoning, de opbouw van het pensioen en de uitgaven voor dienstencheques en kinderopvang.

Een verlaging van de lasten op arbeid willen we niet financieren met meer indirecte belastingen wegens het negatieve effect op de herverdeling².

2. De bijdragedruk op vennootschappen willen we eerlijker verdelen door een verschuiving van die bijdragedruk ten voordele van KMO's en ten nadele van zij die nu op alle mogelijke manieren de vennootschapsbelasting ontwijken. We stellen voor de ontwijkingsmogelijkheden te beperken en een aantal fiscale stimulansen rechtvaardiger maken. De extra inkomsten willen we aanwenden om het ondernemerschap te stimuleren op het niveau van de KMO's.
3. We maken werk van een performante fiscale administratie die in staat is de bijdragen correct te innen en de fraude daadwerkelijk te beteugelen. De meerinkomsten als gevolg van een betere inning en efficiëntere strijd tegen de fraude willen we reserveren voor de financiering van de toekomstige sociale uitgaven.

Om deze doelstellingen te garanderen en tegelijk budgettaire avonturen te voorkomen, willen we dat het Rekenhof toeziet op de budgettaire impact van alle maatregelen die in het kader van deze doelstellingen worden genomen.

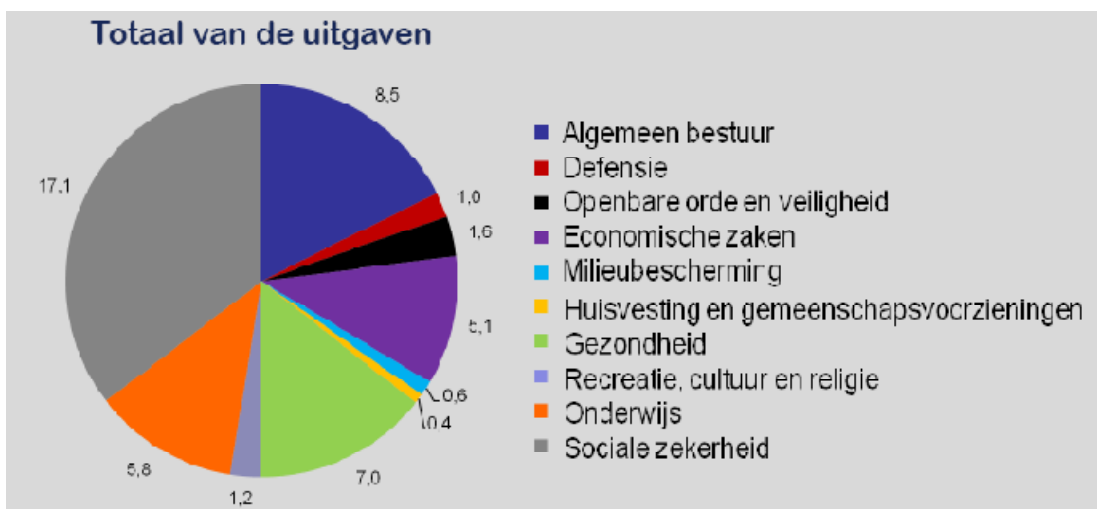
² Extra indirecte belastingen zijn wat ons betreft enkel bespreekbaar met het oog op positieve milieu- en gezondheidseffecten en wanneer rekening wordt gehouden met de sociale impact van dergelijke maatregelen.

2. Een eerlijke fiscaliteit zorgt voor een gezonde samenleving

Fiscaliteit is een investering in de samenleving

Een debat over fiscaliteit is geen simpele minder-of-meer discussie. En het is evenmin een discussie waarvan we ons kunnen veroorloven om ze niet te voeren. Een visie over belastingen is fundamenteel verbonden met een visie op de samenleving en over welke rol de overheid daarin te spelen heeft.

Twee derden van de fiscale en sociale bijdragen gaan naar onderwijs, gezondheid en sociale zekerheid. Een derde gaat naar politie, rechters, gevangenissen, brandweer, openbaar vervoer, infrastructuur, cultuur, milieubescherming, etc. Als we een samenleving willen waarin iedereen gelijke kansen heeft, dan is er een sterke, strategische en actieve overheid nodig om die gelijke kansen te garanderen. Deze overheid heeft middelen nodig. Niet zoveel mogelijk, niet zo weinig mogelijk, maar wel voldoende om haar opdrachten naar behoren te kunnen uitvoeren.

Functionele opdeling van de overheidsuitgaven, in procenten van het BBP, 2007.

De fiscale en sociale bijdragen die we jaarlijks aan de overheid betalen zijn geen weggegooid geld, maar een investering in de samenleving. Een investering met maatschappelijk en persoonlijk rendement.

Met een aantal concrete voorbeelden kunnen we verduidelijken dat het betalen van belastingen voor de meeste mensen een toename van de koopkracht tot gevolg heeft. Het

verschil tussen wat we zelf betalen voor bijvoorbeeld onderwijs, gezondheidszorg en openbaar vervoer en hoeveel de werkelijke kosten bedragen is niet min.

Onderwijs: Indien we de werkelijke kosten zouden moeten betalen, dan zou ons dat per kind dat het traject van kleuterklas tot universiteit doorloopt 100.000 euro meer kosten.

Gezondheidszorg: Voor een ziekenhuisverblijf betaalt een patiënt gemiddeld 411 euro, de ziekteverzekering betaalt zo'n 3.600 euro. Een knieprothese kost de patiënt 1.430 euro. De werkelijke kosten komen op 9.370 euro. Een bevalling kost de patiënt 366 euro. De werkelijke kosten bedragen 2.487 euro. Een klassieke single-chamber hartdefibrillator kost maximaal 14.652 euro, volledig terugbetaald.

Mobiliteit: Een ticket voor de bus of de tram kost de gebruiker 1,6 euro, de werkelijke kosten bedragen 5,77 euro. Een Buzzypass kost de gebruiker 162 euro, terwijl de werkelijke kosten 1.195 euro bedragen.

Herverdeling is goed voor iedereen

Het herverdelend effect van fiscaliteit zorgt voor meer gelijkheid en meer gelijkheid zorgt voor minder maatschappelijke problemen voor iedereen. Professor Wilkinson bestudeerde de impact van ongelijkheid op sociale en gezondheidsproblemen in 21 van de meest welvarende landen en de 50 staten van de VS en stelde vast dat de maatschappelijke resultaten, gemeten op basis van een index van sociale en gezondheidsproblemen, niet afhangen van het algemene welvaartsniveau (het BBP³/inwoner) maar van de mate waarin die welvaart is verdeeld onder de bevolking⁴. Het is zelfs zo dat mensen uit de hogere inkomenscategorieën er in landen met een meer gelijke inkomensverdeling beter aan toe zijn dan hun inkomensgenoten in meer 'ongelijke' landen.

Het welzijn, ook van de rijksten, wordt dus niet bepaald door het absolute niveau van de welvaart, maar door de mate waarin de welvaart is verdeeld. Professor Wilkinson⁵ concludeert: "Statistieken tonen aan dat in samenlevingen waar de inkomensongelijkheid kleiner is, het gemeenschapsleven sterker is, dat mensen elkaar meer vertrouwen en dat er minder geweld is. Mensen zijn er lichamelijk en geestelijk gezonder en de levensverwachting is er hoger. Bijna alle problemen die te maken hebben met relatieve behoefte zijn er kleiner. Gevangenissen zitten minder vol. Tienermoeders komen minder voor. Kinderen doen het beter op school." Er zijn dus niet enkel morele overwegingen, maar ook objectieve redenen om te pleiten voor meer herverdeling en dus voor meer gelijkheid.

³ Bruto Binnenlands Product

⁴ Dit verband geldt enkel in landen waar het welvaartsniveau voldoende hoog is.

⁵ 'The Spirit Level: why more equal societies almost always do better', Wilkinson (2009).

3. Uitgangspunten voor een eerlijke fiscaliteit

De eerste functie van fiscale en sociale bijdragen is het genereren van middelen voor de financiering van de gemeenschapsvoorzieningen en sociale zekerheid. En aangezien we een samenleving nastreven waarin iedereen gelijke kansen heeft en die gekenmerkt wordt door een hoog welzijnsniveau, moet ons bijdragesysteem ongelijkheid terugdringen door de welvaart te herverdelen. Hieronder volgen vier principes voor een eerlijke fiscaliteit

Het draagkrachtbeginsel. Ons eerste uitgangspunt is dat hoe groter iemands financiële draagkracht is, hoe meer die kan en moet bijdragen. Dat zorgt voor de noodzakelijke herverdeling. Het draagkrachtbeginsel vereist dat in het fiscaal bijdragesysteem 'progressiviteit' ingebouwd is. Voor de bepaling van iemands financiële draagkracht is niet enkel het inkomen van belang – ongeacht de bron van dat inkomen – maar ook het aantal mensen dat van dat inkomen leeft.

Het gelijkheidsbeginsel. Even belangrijk is dat gezinnen met dezelfde financiële draagkracht gelijk worden behandeld. Dit is niet meer dan rechtvaardig. Eenvoudig gesteld komt het neer op: 'gelijk inkomen, gelijke bijdrage'. Ongeacht de bron van inkomen.

De internalisering van externe kosten. Fiscaliteit heeft ook een belangrijke rol te vervullen in de bijsturing van de vrije markt, die tekort schiet in het dienen van het algemeen belang. Ons derde uitgangspunt is dat onze fiscaliteit de externe kosten zoveel mogelijk internaliseert in de economische processen die deze externe kosten veroorzaken, maar ook dat maatschappelijk zo nodig gewenst gedrag (fiscaal) wordt beloond.

Effectiviteit. Tenslotte moet België als zeer open economie rekening houden met de mobiliteit van mensen en kapitaal in een geglobaliseerde wereld. We willen onszelf niet uit de markt prijzen. In al onze voorstellen houden we dan ook rekening met wat in onze buurlanden gangbaar is.

Hieronder gaan we na in welke mate aan die principes is voldaan.

4. Analyse

4.1 Arbeidsinkomsten

Belastingsdruk op arbeidsinkomsten in vergelijking met buurlanden

Ongeveer de helft van het nationaal inkomen kwam in 2008 ten goede aan de productiefactor arbeid in de vorm van lonen en salarissen. Maar de gezinnen wiens

belangrijkste bron van inkomen arbeid is, draaien wel op voor 80 procent van alle fiscale en sociale bijdragen die de overheid int⁶. De impliciete belastingdruk op arbeid bedraagt 42,3 procent en ligt 6,1 procent boven het gemiddelde van de EU-15⁷. Voor een alleenstaande zonder kinderen met een gemiddeld inkomen in 2008, ging 56 procent van de loonkost naar fiscale en sociale bijdragen⁸. In haar rapport 'Belasting op arbeid, werkgelegenheid en concurrentievermogen' (2007) besluit de Hoge Raad van Financiën: "Welke indicator ook gebruikt wordt, de internationale vergelijking toont een belasting van loonarbeid aan die hoger is dan in het merendeel van de andere landen, zowel wanneer als referentiezone de Europese Unie als de OESO gehanteerd worden. Deze vaststelling geldt ook ten opzichte van onze meest nabije buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland). Deze belasting op arbeid is ongunstig voor de werkgelegenheid. Het omgekeerde verband tussen belastingwig en werkgelegenheid wordt zowel door de economische theorie als door empirische studies vastgesteld, zelfs indien de sterkte van het verband en zijn wisselwerking met andere institutionele kenmerken van de arbeidsmarkt het onderwerp van discussie blijven."

Progressiviteit van de bijdragen op arbeidsinkomsten

Vaak wordt gesuggereerd dat de personenbelasting niet echt progressief zou zijn. Maar liefst 83 procent van de gezinnen heeft immers een marginale aanslagvoet⁹ van 40 procent of meer¹⁰. Toch is de personenbelasting wel degelijk sterk progressief. Het gemiddelde tarief per inkomensdeciël loopt op van 0,6 procent voor het eerste inkomensdeciël tot 36,6 procent voor het tiende deciel¹¹. Tot en met het zevende inkomensdeciël is het gemiddelde tarief lager dan 26 procent, het gemiddelde tarief voor alle aangiften¹². Uit onderstaande tabel blijkt dat de 20 procent gezinnen met de hoogste netto belastbare inkomens, gezamenlijk 61,7 procent van de totale personenbelasting betaalden, terwijl ze 46,5 procent van de totale inkomens vóór belasting verdienden. De betaalde belastingen in de personenbelasting zijn duidelijk ongelijker verdeeld dan de inkomens vóór personenbelasting, wat maakt dat de inkomens na personenbelasting meer gelijk zijn verdeeld.

Drie factoren die zorgen voor het sterk stijgende gemiddelde belastingtarief per deciel: de belastingvrije som, de progressieve marginale belastingtarieven (25 procent tot 50

⁶ De bedrijfsvoorheffing, indirecte belastingen en sociale bijdragen bedragen samen ongeveer 80 procent van alle fiscale en sociale bijdragen aan de overheid.

⁷ Europese Commissie (2009), 'Taxation trends in the EU'

⁸ OESO (2009), 'Taxing wages'

⁹ Het tarief van toepassing op de hoogste inkomensschijf van de belastingsplichtige.

¹⁰ Decoster en Van Camp 'Hoe vlak is onze taks?' (2005).

¹¹ Van Cauter en Van Meensel (2006), 'Het herverdelende karakter van de belastingen en de sociale bijdragen'.

¹² De analyse is gebaseerd op de statistieken over de fiscale aangiften van de personenbelasting voor aanslagjaar 2003. Deze hebben slechts betrekking op mensen die een fiscale aangifte doen. Naar schatting 10 tot 15 procent van de bevolking dient geen aangifte in wegens een te laag inkomen.

procent) en de belastingverminderingen voor vervangingsinkomens zoals pensioenen, ziekte- en invaliditeitsuitkeringen en werkloosheidsuitkeringen. Deze verminderingen verkleinen immers bij stijgende inkomens.

TABEL 1 PERSONENBELASTING IN BELGIË PER INKOMENSDECIEL
(inkomsten 2002, aanslagjaar 2003; procenten, tenzij anders vermeld)

Inkomensdeciël	Bovenste inkomensgrens ⁽¹⁾ (in euro)	Inkomensaandeel vóór belasting	Aandeel in de personenbelasting	Inkomensaandeel na belasting	Gemiddeld belastingtarief
1	7.188	1,3	0,0	1,8	0,6
2	10.738	3,7	0,4	4,9	2,7
3	13.080	4,8	1,1	6,1	5,8
4	15.863	5,9	2,6	7,0	11,7
5	18.914	7,1	4,6	7,9	17,0
6	22.292	8,3	7,0	8,8	21,7
7	26.958	9,9	9,4	10,1	24,7
8	34.460	12,4	13,1	12,1	27,7
9	47.485	16,3	19,4	15,3	30,9
10	–	30,2	42,4	25,9	36,6

Bron: FOD Economie.

(1) Netto belastbaar inkomen (m.a.w. na aftrek van de beroepskosten) per belastingaangifte.

Ook de sociale bijdragen zijn, weliswaar in veel mindere mate, progressief van aard en dragen bij tot de herverdeling. De reden is dat sociale uitkeringen niet of – indien de uitkeringen een bepaald niveau overschrijden – slechts beperkt aan sociale bijdragen zijn onderworpen. Het gemiddelde tarief neemt toe van 1,3 procent voor het eerste deciel, over 10 procent voor het vijfde deciel, tot 11 procent voor het tiende deciel. Onderstaande tabel geeft de gemiddelde belastingvoet voor sociale bijdragen (per deciel).

Deciel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gemiddelde Belastingvoet	1,3	5,9	8,0	9,4	10,0	10,6	10,9	10,8	11,5	11,0

Bron: Decoster, De Swerdt en Verbist (2007).

Twee factoren verminderen echter de progressiviteit van de lasten op arbeid: de ongelijkheid in fiscale aftrek en de vervenootschappelijking van hoge inkomens.

Fiscale aftrekken in de personenbelasting

Bepaalde gezinsuitgaven geven recht op een fiscaal voordeel in de personenbelasting. De totale omvang van deze belastingaftrekken bedroeg in 2002 6 procent van de geïnde

personenbelasting¹³. De voorbije jaren zijn er echter tal van aftrekken bijgekomen, zoals die voor investeringen in beveiliging, en zijn een aantal incentives royaler geworden. De belangrijkste aftrekken zijn deze inzake de ondersteuning van het bouwen, verbouwen of verwerven van een woning. De aftrek voor hypothecaire aflossingen van kapitaal maakt meer dan de helft uit van de totale omvang van alle belastingaftrekken. De aftrekken inzake pensioensparen en levensverzekeringen nemen een hap van 28 procent. Deze aftrekken zijn belangrijke stimulansen tot het verzekeren van een levenstandaard in de verschillende levensfasen.

De fiscale voordelen komen blijkbaar voornamelijk ten goede aan de hogere inkomens. De ongelijkheid van de belastingaftrekken is immers in alle gevallen hoger dan de ongelijkheid van het inkomen vóór personenbelasting¹⁴. Zowel het aantal gezinnen per inkomensdeciël als het gemiddelde bedrag dat per gezin in rekening wordt gebracht neemt toe naarmate het inkomen toeneemt. Dat heeft tot gevolg dat de progressiviteit van de belasting vermindert.

Vervennootschappelijking

Niet weinig particulieren richten om louter fiscale redenen een managementvennootschap op, zonder dat er eigenlijk sprake is van de uitoefening van een ondernemingsactiviteit. Zo vallen ze niet meer onder de progressieve personenbelastingtarieven, maar kunnen ze genieten van de veel interessantere vennootschapsbelasting (hoogste marginaal tarief van 33,99 procent ipv 50 procent) en van de notionele intrestaftrek. Bovendien vermijden ze in belangrijke mate sociale bijdragen te betalen op hun werkelijke inkomen.

Bij een vennootschap zijn er wel tal van formaliteiten vereist, zowel na de oprichting als bij de werking. Dat betekent extra kosten. Vanaf een maandelijks loon van 10.000 euro of 120.000 euro per jaar begint een management-vennootschap 'rendabel' te worden. Het BIBF¹⁵ maakte de voorzichtige berekening dat wie met zo'n loon overschakelt naar een exploitatievennootschap en zichzelf vervolgens 50.000 euro loon uitkeert, jaarlijks 7.130 euro minder belastingen betaalt. Dat is een belastingverlaging van 12 procent als gevolg van de oprichting van een managementvennootschap. Het spreekt vanzelf dat loontrekkers die meer verdienen dan 120.000 euro door het oprichten van een vennootschap een groter belastingvoordeel doen en dat dit voordeel toeneemt naarmate het inkomen toeneemt. Het fenomeen van de vervennootschappelijking is een aanslag op zowel draagkracht- als gelijkheidsbeginsel. Twee personen met hetzelfde inkomen, de ene zonder en de andere met een vennootschap, worden niet gelijk belast.

¹³ Van Cauter en Van Meensel, 2006

¹⁴ *ibid*

¹⁵ Beroepsinstituut van erkende boekhouders en fiscalisten

Maar er is meer. Veel gebruikte technieken om via de vennootschap minder belasting te betalen zijn: naakte eigendom-vruchtgebruikconstructies, toekennen van een lening door zaakvoerder/bestuurder aan vennootschap via rekening-courant, verhuren van eigen onroerend goed aan de vennootschap, aankoop van luxewagens en andere goederen door vennootschap die in feite privé worden gebruikt,... De gebruikte technieken zijn op zich (meestal) niet onwettelijk, maar de praktijk toont aan dat ze vaak gebruikt (misbruikt) worden met enkel de bedoeling om minder belastingen te betalen en zoveel mogelijk gelden te onttrekken aan de vennootschap ten voordele van de achterliggende privépersoon.

4.2 Vermogensinkomenstenbelastingen

Ongelijke verdeling van de vermogensinkomsten

De 10 procent hoogste inkomens zijn goed voor 30 procent van alle inkomsten uit arbeid. Na belastingen wordt dat aandeel gereduceerd tot 26 procent. Vermogensinkomsten zijn veel ongelijker verdeeld. Volgens onderzoek van professor Vuchelen uit 1998 bezitten de 10 procent rijkste mensen 49,6 procent van het totale vermogen. Wat het financieel vermogen betreft is concentratie nog groter: de 10 procent rijksten zijn goed voor 53 procent, en voor 62 procent van het financieel vermogen met marktwaarde. Het financieel vermogen van de Belgische gezinnen is bovendien erg hoog. In juni 2009 bedroeg het 802,5 miljard euro¹⁶. Dat is 232 procent van het BBP¹⁷. Enkel Nederland doet beter met 243 procent. Het gemiddelde in de EU bedraagt 136 procent.

Belastingsdruk op vermogensinkomsten in vergelijking met buurlanden

België kent één van de meest liberale systemen als het op het belasten van vermogensinkomsten aankomt. De impliciete belastingdruk of de globale belasting op de spaarinkomsten van de gezinnen (alle belastingen samengenomen)¹⁸ bedraagt 20 procent. De bevrijdende roerende voorheffing bedraagt 15 procent of 25 procent en roerende meerwaarden worden niet belast. Een studie van PricewaterhouseCoopers toont aan dat België beleggingsinkomsten heel wat minder belast dan onze buurlanden¹⁹. PWC ging uit van een fictieve belegging van 5 miljoen euro waarvan de helft belegd is in aandelen en de

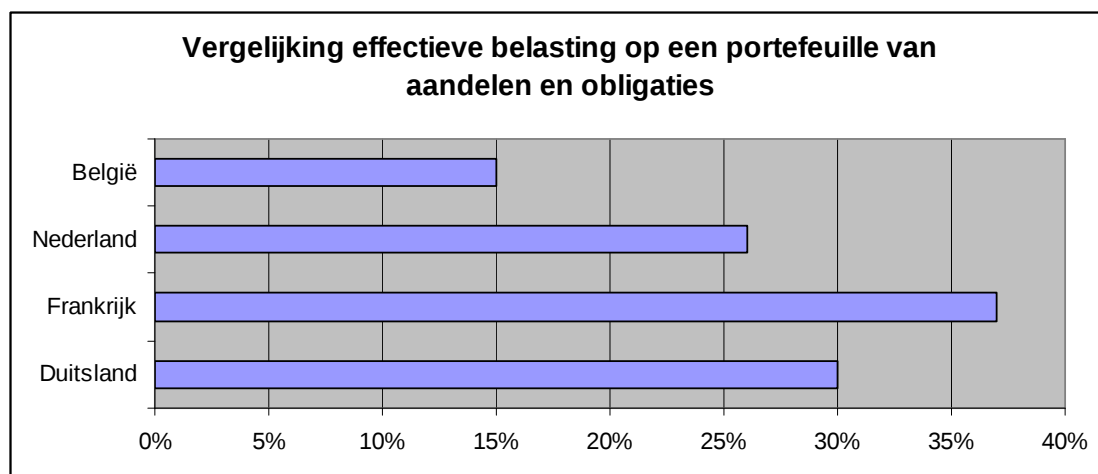
¹⁶ In het derde kwartaal is het financieel vermogen alweer opgelopen tot 872 miljard euro en zijn de Belgische gezinnen alweer even rijk als voor de crisis.

¹⁷ In 2006, voor de financiële crisis, was dat nog 273 procent van het BBP.

¹⁸ De maatstaf omvat de totaliteit van de belastingen op inkomsten uit vermogen (roerend en onroerend), eventueel de meerwaarden, het aanhouden van deze activa of de verrichtingen. Deze impliciete aanslagvoet omvat dus zeer verscheidene belastingen: roerende voorheffing, onroerende voorheffing, taks op de beursverrichtingen, abonnementstaksen, successierechten, registratierechten op de verkoop van onroerende goederen, personenbelasting op kapitaalinkomsten. De toegekende fiscale voordelen voor de vorming van vermogensactiva worden afgetrokken (pensioensparen, levensverzekering, eerste woning). De noemer is gelijk aan de inkomsten uit vermogen van de gezinnen, zoals gedefinieerd in de nationale rekeningen.

¹⁹ Cash, 'België? Een belastingparadijs!', 13 april 2006

andere helft in obligaties. In België bedraagt de belastingdruk op deze fictieve belegging 15 procent²⁰. In Duitsland is dat 30 procent, in Nederland 26 procent en in Frankrijk zelfs 37 procent.

Die belastingdruk is veel lager dan de impliciete belasting op arbeid. Deze scheeftrekking – 15 procent voor de belegger en 56 procent voor de alleenstaande loontrekker – is niet verenigbaar met het gelijkheidsbeginsel. Een euro is een euro of die nu wordt verdiend door te werken of door te beleggen. Toch moet je op die ene euro veel meer belastingen betalen dan op de andere.

Progressiviteit van de belasting op vermogensinkomsten

Tot 1984 moesten roerende inkomsten worden aangegeven in de personenbelasting en werden ze progressief belast. Nadien werd de bevrijdende roerende voorheffing ingevoerd. Sindsdien worden roerende inkomsten belast aan vlakke tarieven. Wat de rente-inkomsten van het spaarboekje betreft is er wel een vrijgestelde som, maar dat belastingvoordeel wordt door de meeste financiële tussenpersonen afgeleid door een beperking van de aangeboden opbrengst van het spaarboekje. Sommige vermogensinkomsten (zoals meerwaarde op aandelen) worden gewoonweg niet belast.

Wat de onroerende inkomsten betreft werd de belastbare basis (perequatie van kadastraal inkomen) lange tijd niet aangepast zodat ook de belasting niet steeg, alhoewel

²⁰ In deze berekening gaat men ervan uit dat de roerende voorheffing met betrekking tot dividenden 25 procent bedraagt. Voor aandelen uitgegeven vanaf 1.1.2008 (verplicht op naam of gedematerialiseerd) bedraagt die roerende voorheffing 15 procent. Hiermee rekening houdend zou de Belgische belastingdruk op de fictieve belegging van 5 miljoen euro 11,7 procent bedragen.

huurinkomsten ondertussen wel stegen. De toegewezen waarde van woningen is gemiddeld lager dan de helft van de werkelijke waarde²¹. Eigenaars van meerdere woningen die deze aanbieden op de private verhuurmarkt steken het verschil op zak.

De successierechten zijn in theorie sterk progressief, maar in de praktijk is dit waarschijnlijk de meest regressieve onder de belastingen: een combinatie van hand- en bankgiften, inbreng in (patrimonium)vennootschappen en schenkingen via een buitenlandse notaris leidt ertoe dat de successierechten tot een minimum worden herleid. Met een boutade wordt wel eens gezegd dat die belasting enkel de 'de niet-georganiseerden en de onwetenden treft'.

4.3 Consumptiebelastingen

De impliciete belastindruk op consumptie bedraagt in ons 22 procent²². Het aandeel van de indirecte belastingen in de totale belastinginkomsten is voor België lager dan in de ons omringende landen: 30 procent tegenover 35 procent gemiddeld in de EU²³. Aangezien gezinnen met lagere inkomens een groter deel van hun inkomen consumeren, zijn indirecte belastingen regressief van aard (het gemiddeld tarief daalt naarmate het inkomen toeneemt) en hebben ze een negatief effect op de globale progressiviteit van ons belastingstelsel. Het gemiddeld tarief neemt af van 12,2 procent voor de 10 procent laagste inkomens tot 6,1 procent voor de 10 procent hoogste inkomens. Onderstaande tabel geeft de gemiddelde belastingvoet voor indirecte belastingen (per deciel).

Deciel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gemiddelde Belastingvoet	12,2	10,9	9,8	9,1	8,6	8,0	7,5	7,2	6,8	6,1

Bron: Decoster, De Swert en Verbist (2007)

4.4 Milieubelastingen

België kent weinig echte milieubelastingen. De accijnzen op brandstof, tabak en alcohol komen het dichtst in de buurt van gedragsturende belastingen ten voordele van milieu en gezondheid. De inkomsten uit dergelijke belastingen bedragen alles bij elkaar zo'n 4,5 miljard euro of ongeveer 1,5 procent van het BNP. De verschuiving van lasten op arbeid naar lasten op milieuvervuiling en andere externe kosten (congestie) wordt bepleit sinds de club van Rome met haar rapport over de eindigheid van ons grondstoffengebruik kwam. Sindsdien zijn er enkele successen geboekt (zoals het volgehouden hoog niveau van

²¹ Hoj (2009), 'How to reform the Belgian tax system to enhance economic growth'

²² Europese Commissie (2009), 'Taxation trends in the EU'

²³ Europese Commissie (2007), 'Tax Revenues in the EU: Recent trends and challenges ahead'

accijnzen die de Europese wagens veel zuiniger heeft gemaakt dan de Amerikaanse en de strengere regels voor aftrek van de kosten van bedrijfswagens) en ook enkele mislukkingen (zoals de ecotaksen). Er wordt wel verder gewerkt op verschillende pistes.

In het Vlaams regeerakkoord zijn we overeengekomen dat we de voertuigenfiscaliteit vergroenen door in de BIV en de verkeersbelasting rekening te houden met de eco-score van het voertuig en dat we de kilometerheffing voor vrachtwagens zullen invoeren. Dat zijn twee belangrijke stappen op vlak van het gebruik van de wagen. Tegelijkertijd is de fiscaliteit van bedrijfswagens in de laatste 5 jaar vergroend door de sociale zekerheidsbijdragen CO2 gerelateerd te maken, de aftrek van het voertuig CO2-afhankelijk te maken en die van de tankkaart te beperken, en is het Cliquet-systeem met plafond heringevoerd. Alles samen betekenen dit fundamentele doorbraken op vlak van milieufiscaliteit in de transportsector. De meerinkomsten verwachten we vooral van de kilometerheffing voor vrachtwagens aangezien door gedragsaanpassing de meeropbrengst van de andere belastingen afkalft.

Op Europees niveau is er niet gekozen voor een CO2-taks maar voor een emissiehandelsstelsel. In het klimaatakkoord van 2009 is ook bepaald dat vanaf 2012 minstens 60 procent moet geveild worden. Dat is een equivalent van een CO2-taks. De Commissie heeft ook een initiatief genomen om de luchtvaart in dit stelsel te integreren. Hier is een meerinkomst te verwachten die kan aangewend worden ter bevordering van alternatieve energie en voor eco-innovatie.

4.5 Vennootschapsbelasting

Het nominaal tarief van de vennootschapsbelasting in België bedraagt 33,99 procent. Van alle OESO-landen hebben enkel Canada, de VS en Frankrijk een hoger nominaal tarief. Het Europees gemiddelde bedraagt 23,5 procent en het gemiddelde van de landen die deel uitmaken van de Eurozone bedraagt 25,9 procent.

Het debat over de vennootschapsbelasting is hoofdzakelijk of uitsluitend gericht op het nominaal tarief van de vennootschapsbelasting. Maar hoeveel bedraagt dan de werkelijke belastingdruk die rust op de schouders van de vennootschappen?

Volgens de Nationale Bank²⁴ bedroeg het geglobaliseerde impliciete tarief op basis van de jaarrekeningen van niet-financiële vennootschappen 16 procent in 2006. Dat is minder dan de helft van het nominale tarief. En op basis van de fiscale aangiften²⁵ komen we uit op een

²⁴ Van Cauter en Van Meensel (NBB, 2007), "Recente tendensen inzake vennootschapsbelasting"

²⁵ Op basis van de antwoorden van minister Reynders op parlementaire vragen van Dirk Van der Maelen en op basis van een nota van de centrale diensten van de FOD Financiën betreffende de analyse van de impact van de

werkelijke globale belastingdruk (voor aanslagjaren 2006 en 2007) van minder dan 12 procent, of ongeveer één derde van het nominale tarief. Opvallend is dat het werkelijk betaalde belastingtarief voor KMO's met 21 procent²⁶ merklijk hoger is dan de globale werkelijke belastingdruk, maar ook merklijk lager dan het nominaal tarief. De werkelijke belastingdruk van de (aller)grootste ondernemingen is het (aller)laagst. Op basis van de jaarrekeningen berekende het ABVV dat de 26 grootste ondernemingen in 2006 gemiddeld 1 procent belastingen betaalden.

“Zoals veel studies bevestigen, is België een van de beste landen voor buitenlandse investeerders.” Die nuchtere conclusie komt van de Belgium-Japan Association & Chamber of Commerce (BJA) na inventarisatie van 17 rapporten. De directeur van de BJA verklaarde “dat er een kloof is tussen de perceptie en de realiteit”. Opmerklijk in de analyse van de BJA is dat het effectieve belastingtarief²⁷ van toepassing op nieuwe investeringen van multinationale ondernemingen negatief is als gevolg van de notionele intrestaftrek²⁸

Een belangrijke reden waarom de grootste ondernemingen hun belastingdruk kunnen minimaliseren is te wijten aan fiscale maatregelen die door de wetgever zijn ingevoerd zoals bijvoorbeeld het systeem van de coördinatiecentra²⁹ en de notionele intrestaftrek. Het eerste systeem dooft binnenkort uit (2010 is het laatste jaar) en het tweede komt in principe te goed aan alle ondernemingen, maar in de praktijk in zeer grote mate aan de

notionele intrestaftrek. Ontvangen dividenden en bij verdrag vrijgestelde buitenlandse winsten zijn uit het positief resultaat gehaald, de van belasting vrijgestelde meerwaarden zijn bij het positief resultaat gevoegd. Deze globale belastendruk is evenwel niet gelijk verspreid over de ondernemingen. De vrijgestelde meerwaarden werden gerealiseerd door slechts 7.403 (aanslagjaar 2007) en 7.271 (aanslagjaar 2006) ondernemingen. Ook de DBI-aftrek is geconcentreerd bij slechts een beperkt aantal ondernemingen. De werkelijke belastingdruk die wordt gedragen door het gros van de ondernemingen zal dan ook hoger liggen dan globale werkelijke belastingdruk van 12 procent. Tenslotte dient nog te worden opgemerkt dat voor aanslagjaar 2006 de notionele intrestaftrek nog niet in voege was. Aanslagjaar 2007 is het eerste aanslagjaar met notionele intrestaftrek.

²⁶ Wanneer het belastbare inkomen niet meer dan 322.500 EUR bedraagt, wordt de belasting als volgt vastgesteld:

1° op de schijf van 0 tot 25.000 EUR: 24,25 pct.;

2° op de schijf van 25.000 EUR tot 90.000 EUR: 31 pct.;

3° op de schijf van 90.000 EUR tot 322.500 EUR: 34,5 pct.]

²⁷ De zogenaamde effectieve tarieven worden berekend op basis van de belastingwetgeving. Deze indicatoren houden rekening met een aantal belangrijke parameters uit de wetgeving zoals het nominale tarief, de behandeling van de voorraden, de toegelaten afschrijvingsmethoden, eventuele subsidies of investeringsaftrekken, evenals met de financieringswijze en het verwachte of vereiste rendement. Belangrijk is dat deze effectieve tarieven op voorhand berekend worden, net zoals een multinationale onderneming dat zou doen wanneer ze verschillende locaties wil evalueren op fiscaal vlak vooraleer ze beslist waar te investeren. Ze hebben als voordeel dat ze de impact van de belastingen op nieuwe investeringsprojecten kunnen tonen.

²⁸ Een Canadese studie bevestigt deze resultaten. “The Belgian effective tax rate on capital is now negative, implying that the time value of tax deductions for depreciation, inventory costs and nominal financing costs is more than the tax that would be paid on income generated by a marginal investment.”

Zie: ‘The 2006 Tax Competitiveness Report’, Jack Mintz (2006), CD Howe institute

²⁹ De werkelijke belastingdruk voor de coördinatiecentra bedraagt 0,55 procent

grootste ondernemingen. De 500 grootste ondernemingen zijn goed voor drie vierden van de fiscale uitgave (4 miljard euro voor aanslagjaar 2008) van de notionele intrestaftrek. De KMO's zijn slechts goed voor iets meer dan 6 procent van de totale notionele intrestaftrek. Een tweede belangrijke oorzaak van hun bijzonder lage werkelijke belastingdruk is de fiscale spitstechnologie waar ze gretig en ongehinderd gebruik van maken.

4.6 Fraude en belastinginning

De meest onrechtvaardige belasting is de belasting die niet wordt geïnd. Fraude is de meest flagrante schending van het gelijkheidsbeginsel. De eerlijke belastingbetaler draait op voor de belastingen die fraudeurs ontduiken. Wie fraudeert is niet slimmer dan de fiscus, maar bedriegt zijn buurman. Fraudeurs betalen niet alleen te weinig belastingen, ze kunnen op de koop toe genieten van sociale uitkeringen waar ze in feite geen recht op hebben. De eerlijke belastingbetaler wordt dus twee keer gerold. Het is ook zo dat belastingfraude de markt verstoort en de concurrentie vervalst. Ondernemers die geconfronteerd worden met frauderende concurrenten worden uit de markt geprijsd. Zo komen sommigen onder druk te staan om zich eveneens aan fraude te bezondigen om te kunnen overleven.

De zwarte economie is per definitie onzichtbaar. Het is dan ook bijzonder moeilijk de omvang van de zwarte economie te schatten. De ramingen voor België bevinden zich tussen de 10 procent en 20 procent van het BBP. De gemiste inkomsten voor de overheid liggen dus tussen de 15 en 30 miljard euro per jaar. Volgens professor Schneider ligt het gemiddelde fraudeniveau in de ons omringende landen een derde lager. Indien we er in slagen om het fraudepercentage in België op hetzelfde niveau te brengen als dat van de ons omringende landen zoals Frankrijk, Nederland en Duitsland, dan zou dat theoretisch gezien jaarlijks 5 à 10 miljard euro kunnen opbrengen. McKinsey&Company schat dat een kordate aanpak van fraude 1 à 2 BBP-punten kan opbrengen³⁰. Dat is dus minstens 3 miljard euro per jaar.

Waarom tiert de fraude zo welig in België? Heel eenvoudig omdat de pakkans gewoon te laag is. Minder dan 10 procent van de 30.000 ambtenaren bij Financiën zijn effectief met controles bezig³¹. De kans op een controle is dan ook minimaal. Vennootschappen hebben maar 5 procent kans om grondig gecontroleerd te worden. Dat is gemiddeld 1 keer om de 20 jaar. Er zijn meer vennootschappen die gewoonweg geen aangifte indienen dan er

³⁰ McKinsey&Company, 'Prospero: een nieuwe impuls voor economische welvaart in België', 2004

³¹ Bovendien zijn de ambtenaren zeer onevenwichtige gespreid. Voor elke dienst waar een personeelstekort is, is er een dienst waar mensen met hun vingers zitten te draaien. In Antwerpen en Brussel bijvoorbeeld doen zich schrijnende tekorten voor waardoor de kans op controle zowat onbestaande is en die steden dé fiscale paradijzen in België worden.

vennootschappen zijn die grondig gecontroleerd worden. Een zelfstandige wordt gemiddeld één keer in zijn hele leven grondig gecontroleerd.

Het wordt de controleurs niet echt makkelijk gemaakt om efficiënt te kunnen controleren. Ten eerste is de wetgeving bijzonder ingewikkeld. En hoe ingewikkelder de wetgeving, hoe ingewikkelder en tijdrovender een controle wordt³². Daar komt nog bij dat het aantal geschillen toeneemt, alleen al omdat de wetgeving niet altijd eenduidig wordt begrepen. Ten tweede is het met de informatisering ten dienste van de controleur armoedig gesteld. Het enig dossier, waarbij alle inlichtingen die in het bezit zijn van de fiscus over een bepaalde belastingplichtige digitaal worden samengebracht, is zelfs nog niet embryonaal aanwezig bij de controlediensten. En de koppeling van de databanken van de fiscus aan databanken van andere administraties is helemaal onmogelijk wegens wettelijke belemmeringen uit 1938 die maar niet aangepast geraken. De koppeling van databanken is nochtans cruciaal om gericht op basis van risicoanalyse (datamining) te kunnen controleren³³. Ten derde is er het fiscaal bankgeheim dat de controleurs afschermt van de financiële gegevens van diegene die ze moeten controleren, terwijl de informatiedoorstroming met betrekking tot arbeidsinkomsten volautomatisch verloopt. Het bankgeheim kan alleen in uitzonderlijke gevallen worden opgeheven. In 2007 werd het bankgeheim met betrekking tot de personenbelasting slechts 10 keer opgeheven door de Administratie van de Ondernemings- en Inkomstensfiscaliteit (AOIF). Ten vierde is er de gebrekkige internationale samenwerking. De inlichtingen die door andere landen aan onze fiscus worden bezorgd, worden volgens een recent rapport van het Rekenhof niet eens gebruikt om belastingplichtigen effectief te controleren. Het gevolg van dit alles is dat de totale kosten van de fiscale controles amper kleiner is dan de opbrengst van die controles³⁴. In Duitsland brengen de controles 2,5 keer meer op dan ze kosten, in Frankrijk is die verhouding 2,25 en in Nederland 1,5.

	Kost controle ³⁵	Opbrengst controle	Opbrengst / Kost
België	1,89 %	1,95 %	=
Nederland	1,30 %	1,99 %	x 1,5
Frankrijk	1,35 %	3,04 %	x 2,25
Duitsland	1,8 %	4,46 %	x 2,5

Tenslotte stelt zich niet alleen een probleem met de controle, maar ook met de inning van de vastgestelde belastingen. De fiscale achterstand van de invorderingskantoren bedraagt meer dan 30 miljard euro. De simpele vaststelling dat geen enkel invorderingskantoor alles

³² Bij controles van grote ondernemingen komt de controleur tegenover verschillende adviseurs te staan met elk een zeer specifiek expertisedomein. Een erg ongelijke strijd.

³³ De datamining steunt nu enkel op BTW-gegevens en geeft dan ook zeer ontgoochelende resultaten

³⁴ Knack, 5 november 2008

³⁵ De kosten en opbrengst van de controles zijn uitgedrukt in procent van de totale belastinginkomsten.

int wat moet geïnd worden is op zich onaanvaardbaar³⁶. Dat er enorme verschillen zijn tussen de verschillende invorderingskantoren is nog erger. Als de belastingen overal even efficiënt zouden worden geïnd als door de beste invorderingskantoren in Vlaanderen, levert dit jaarlijks 800 miljoen euro op.

5. Concrete voorstellen

Bovenstaande analyse toont dat in ons huidig fiscaal stelsel zowel het draagkracht- als het gelijkheidsbeginsel worden geschonden. De effectiviteit van onze belastingsinning is problematisch. Daarom stellen we drie herverdelingen voor die ervoor zorgen dat bijdragen meer volgens draagkracht verlopen, dat een euro verdiend uit verschillende bronnen gelijk wordt belast en dat onze fiscaliteit nauwer aansluit bij die van de buurlanden. Tegelijkertijd zorgen we ervoor dat dit niet leidt tot een toename van de algehele belastingsdruk.

De drie herverdelingen zijn:

1. Een verlaging van de bijdragen op arbeid gecompenseerd door een bijdrage op basis van het rendement op vermogen.
2. Een verschuiving binnen de vennootschapsbelasting ten voordele van KMO's.
3. Een betere inning en aanpak van de fiscale fraude ten voordele van de sociale zekerheid.

5.1 Verlaging van de bijdragen op arbeid...

Uit bovenstaande analyse blijkt dat een euro verdiend uit vermogen minder belast wordt dan een euro verdiend door arbeid. Bovendien is de bijdragedruk op arbeid hoger dan die in de buurlanden, wat een competitief nadeel is voor het creëren van arbeidsplaatsen. De bijdragedruk op vermogensinkomsten is dan weer lager dan in onze buurlanden. We vinden dit niet het juiste evenwicht. Daarom willen we de bijdragen op arbeid verlagen.

Onderzoek wijst uit dat een verlaging van de sociale bijdragen op de lagere lonen of de invoering van een belastingskrediet gericht op de lage lonen voor het meeste jobs zorgt³⁷. Het verhogen van de belastingvrije som zorgt dan weer voor meer koopkracht. We willen een gezonde mix van beide. Op korte termijn moet de nadruk echter liggen op jobcreatie. Op langere termijn streven we naar het versterken van de koopkracht door het optrekken van de belastingvrije som in de personenbelasting tot het niveau van het leefloon. Hierdoor vervallen automatisch de twee laagste belastingtarieven (25 procent en 30 procent). Een

³⁶ Uiteraard is het zo dat een deel van die achterstand nooit meer geïnd zal kunnen worden.

³⁷ Zie in dit verband, HRF, *"Belasting op arbeid, Werkgelegenheid en concurrentievermogen"*, Augustus 2007.

dergelijke hervorming zou niet enkel de lagere inkomens maar ook de middenklasse begunstigen. Het is zo dat iedereen er beter van wordt, maar de lage inkomens in verhouding het meest. Het verhogen van de belastingvrije som is immers een vermindering van de belastingen op de laagste inkomensschijf.

Om geen budgettair onverantwoord voorstel op tafel te leggen, stellen we voor om de precieze omvang van de verhoging van de belastingvrije som te bepalen in functie van de opbrengst van de andere maatregelen die wij voorstellen. Als men ervan uitgaat dat onze “compensatiemaatregelen” ongeveer 4 miljard zouden opleveren, zou de belastingvrije som bijvoorbeeld tot circa 10.000 euro verhoogd kunnen worden³⁸. Dit komt neer op een effectieve belastingvermindering van ongeveer 900 euro.

5.2 ...gecompenseerd door hogere bijdragen op de inkomens uit vermogen.

5.2.1. De vermogenswinstbijdrage

We willen de vermogensfiscaliteit grondig hervormen en vereenvoudigen door het huidige amalgaam van tarieven te vervangen door een vermogenswinstbijdrage geïnspireerd op het systeem dat in Nederland bestaat³⁹. In dit systeem betaalt de belastingplichtige een bijdrage op een (door de wet bepaald) fictief rendement van zijn vermogen. Dit nieuw stelsel van vermogenswinstbijdrage veronderstelt een grondige herziening van de huidige (zowel roerende als onroerende) voorheffingen⁴⁰. Dit biedt de mogelijkheid om het principe “gelijk inkomen, gelijke bijdrage” beter toe te passen door op het vermogen een gelijkaardige fiscale bijdrage te heffen als die op arbeid. Bovendien kan de gebrekkige progressiviteit van de huidige vermogensbelastingen gecorrigeerd worden.

Aangezien de vermogenswinstbijdrage nieuw is in België, wordt die in bijlage in meer detail uitgelegd. In ons voorstel wordt op het volledig vermogen, met uitzondering van de nettowaarde van de eigen woning (met een plafond van 400.000 euro) en een heffingsvrije som voor elke partner (50.000 euro) en elk kind (2.000 euro), een notioneel rendement bepaald op basis van de historisch opbrengstvoet (in Nederland is die vastgelegd op 4 procent). Op dat rendement wordt dan een bijdrage geheven aan een voet die gelijk is aan de gemiddelde bijdragevoet op arbeid (bijvoorbeeld 30 procent). In ons voorbeeld tonen we aan dat deze bijdrage voor de gezinnen met een gemiddeld vermogen een vermindering betekent ten opzichte van de huidige onroerende en roerende voorheffing en een verhoging voor de vermogens vanaf 250.000 euro, de eigen woning niet meegerekend.

³⁸ De belastingvrije som bedraagt vandaag tussen 6.100 en 6.400 euro.

³⁹ Wet van 11 mei 2000 tot vaststelling van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Belastingherziening 2001), Hoofdstuk 5, Heffingsgrondslag bij sparen en beleggen

⁴⁰ Dit gaat uiteraard gepaard met een herziening van het huidige financiële middelen van de gemeenten en provincies

5.2.2 Aanpak vervennootschappelijking

Zoals boven vermeld, is vervennootschappelijking voor de hoogste inkomens een steeds populairdere ontsnappingsroute aan de personenbelasting. Ze maken op een wettelijke manier gebruik van het feit dat lasten op arbeid relatief hoog en lasten op vermogen relatief laag zijn in ons land. We vinden dit fundamenteel oneerlijk en willen het oneigenlijk gebruik van de vennootschapsvorm aan banden leggen. We zien hier verschillende mogelijkheden, die hoewel ze technisch van aard zijn, de inkomensvlucht veel minder interessant maken.

- Het belangrijkste en meest evidente voorstel is om, naar het voorbeeld van wat reeds gebeurt op vlak van huurinkomsten verkregen door de bedrijfsleider/aandeelhouder van de managementsvennootschap, de dividenden uitgekeerd door de managementsvennootschap aan de bedrijfsleider/aandeelhouder te herkwalficeren tot bezoldigingen van bedrijfsleiders belastbaar in de personenbelasting⁴¹.
- Kapitaal. De definitie van het fiscaal gestort kapitaal moet herzien worden in het kader van verrichtingen die aanleiding geven tot de zogenaamde “interne meerwaarden”. Men moet in die zin voorzien dat de inbreng van aandelen door particulieren in een nieuwe holding later geen aanleiding geeft tot een kapitaalvermindering op dewelke geen enkele roerende voorheffing verschuldigd is (in tegenstelling tot wat het geval zou zijn bij een dividenduitkering). Ten einde de belasting op uitgekeerde dividenden door de managmentvennootschap te vermijden, gaat de bedrijfsleider/aandeelhouder vaak over tot de volgende operatie: hij laat de winsten oplopen binnen de vennootschap. Dankzij deze reserves is de reële waarde van deze laatste ruim hoger dan de nominale waarde van de aandelen die haar kapitaal vertegenwoordigen. Op het moment dat de aandeelhouder beslist de opgestapelde winsten van de vennootschap te ‘repatriëren’, brengt hij de aandelen van deze onderneming in een holding die voor deze gelegenheid werd opgezet. De inbreng van de aandelen gebeurt tegen marktwaarde. Op dat moment krijgt de aandeelhouder aandelen van de holding waarvan de waarde groter is dan deze van de ingebrachte aandelen. Deze ‘interne meerwaarde’ wordt vrijgesteld wanneer zij beschouwd wordt als een diverse inkomst. In hoofde van de holding worden alle opgestapelde winsten van de eerste vennootschap als fiscaal gestort kapitaal beschouwd. Dit kapitaal kan verminderd worden zonder enige fiscale heffing. Wij stellen dan ook voor de wetgeving hierover aan te passen en zodoende het fiscaal gestort kapitaal van de nieuwe holding te beperken zodat het niet gelijk gesteld wordt aan de reële waarde van de aandelen maar aan de boekhoudkundige waarde die deze hadden voor de inbreng.

⁴¹ Dit is een eerste maatregel dankzij de welke de bedrijfsleider/aandeelhouder niet meer kan genieten van de bevrijdende roerende voorheffing van 25 procent/15 procent. Andere maatregelen zijn mogelijk om de aantrekkelijkheid van dergelijke constructies verder te beperken.

- Vruchtgebruikconstructies: we willen de vergoeding ontvangen bij vestiging of overdracht onder bezwarende titel van een vruchtgebruik belastbaar stellen.
- Voordelen alle aard: een correctere waardering van voordelen van alle aard (voordelen in natura), zoals een bedrijfswagen of een woning, die aan bedrijfsleiders worden toegekend. Nu wordt zulk voordeel forfaitair belast aan een waarde die veel lager is dan het verkregen voordeel. De fiscale behandeling van het voordeel van alle aard voor bedrijfswagens moet worden hervormd, rekening houdend met milieuoverwegingen, cataloguswaarde en werkelijk gereden privé-kilometers.

5.2.3. Vereenvoudiging van de aftrekken

De aftrekken voor de verwerving van de gezinswoning, de opbouw van het pensioen en de uitgaven voor dienstencheques en kinderopvang blijven bestaan. De ecologische aftrekken worden omgezet in een belastingkrediet. Om een vereenvoudiging van de personenbelasting door te voeren worden te complexe en onrechtvaardige aftrekken afgeschaft, zoals voor huisbedienden, kapitaalaflossingen tweede woning,...

5.2.4. Ontwikking registratie- en successierechten

De tarieven zijn enkele jaren geleden sterk verlaagd en dat was een goede zaak. Successierechten zijn in theorie sterk progressief, maar in de praktijk is dit de meest regressieve onder de fiscale bijdragen: een combinatie van hand- en bankgiften, inbreng in vennootschappen en schenkingen via een buitenlandse notaris leidt ertoe dat de successierechten tot een minimum worden herleid. Onze prioriteit is het aanpakken van deze ontwijkingsmogelijkheden. We kunnen niet aanvaarden dat alleen de 'niet-georganiseerden en de onwetenden' successierechten moeten betalen. We stellen voor om:

- De ontwijkingen van registratierechten via handgift/buitenlandse notarissen aan te pakken via een aanpassing van de wettelijke definitie van de verrichtingen die geregistreerd moeten worden.
- De periode van drie jaar van Artikel 7 van het Wetboek van Successierechten te verlengen.
- Een werkbare antimisbruikbepaling in te voeren. Er moet in dit verband op gewezen worden dat de meeste misbruiken van de wetgeving op het gebied van successierechten niet door de "modale" burger worden gepleegd maar door de gefortuneerden.

5.3 Eerlijke verdeling binnen de vennootschapsbelasting

De bijdragedruk op vennootschappen willen we eerlijker verdelen onder ondernemingen door een verschuiving van die bijdragedruk ten voordele van KMO's. De grootste vennootschappen betalen nu immers veel minder tot nauwelijks belastingen, terwijl de KMO's dicht bij het nominale tarief blijven. Ook onder ondernemingen moet gelden dat gelijk inkomen gelijk belast moet worden. We stellen voor de ontwikkelingsmogelijkheden van multinationals te beperken en een aantal fiscale stimulansen rechtvaardiger maken. De extra inkomsten willen we aanwenden om het ondernemerschap te stimuleren op het niveau van de KMO's.

Er moet een duidelijk fiscaal beleid komen inzake KMO's. Dit betekent in de eerste plaats dat men duidelijk moet erkennen dat KMO's een sleutelrol hebben als economische actoren die zorgen voor relatief zekere tewerkstelling en voor innovatie van onze economie⁴².

Ondernemers die bereid zijn risico's te nemen moeten gestimuleerd worden in het belang van een harmonieuze groei van onze economie. We wensen de KMO's fiscaal te ondersteunen via een of meerdere van volgende pistes:

- De definitie van KMO voor de toepassing van fiscale stimuli moet grondig verduidelijkt en vereenvoudigd worden (gebruik van een unieke definitie).
- Een verlaging van het nominale tarief van de vennootschapsbelasting die gepaard zou gaan met aangepaste anti-misbruikmaatregelen.
- Geen beperking voor de overdraagbaarheid van de notionele interestaftrek.
- Een eventuele toepassing van een 'carry back' stelsel voor fiscale verliezen (dit zorgt voor een 'zuurstofballon' voor kleine bedrijven die met belangrijke financieringsproblemen kampen).
- Een aanpassing van de voorwaarden om van fiscale stimulansen te kunnen genieten zodat KMO's er ook voor in aanmerking komen (stimulansen die nu al te vaak vooral door grote groepen gebruikt worden).
- Een verdere invoering van stimuli via de verlaging van bedrijfsvoorheffing, desnoods op basis van een sectorale analyse.

⁴² Het blijkt uit cijfers van de RSZ dat de daling van het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten gedurende de economische crisis veel belangrijker is bij zeer grote ondernemingen (1.000 of meer werknemers) dan bij kleine ondernemingen (minder dan 20 werknemers). Zo stelt men vast dat in de periode vanaf het eerste kwartaal van 2008 tot aan het eerste kwartaal van 2009 de eerste soort ondernemingen 32.000 (of -6,48 procent) arbeidsplaatsen hebben verloren terwijl dat cijfer voor kleine ondernemingen gelijk is aan 7.000 (of -1,26 procent). Zie RSZ, "Snelle ramingen van de tewerkstelling (RSZ) voor het derde kwartaal 2009", bl. 42.

Een beter fiscaal regime voor KMO's willen we bekostigen door het terugschroeven van gunstregimes voor speculatief kapitaal en afwijkingen van de vennootschapsbelasting die enkel leiden tot hogere winst voor de aandeelhouder en niet tot meer tewerkstelling. We zien volgende maatregelen:

- **Speculatieve meerwaarden belasten:**

We willen de vrijstelling beperken tot meerwaarden gerealiseerd op aandelen met een minimale bezitsduur van 12 maanden. Het is verhelderend om na te gaan hoe andere EU-lidstaten meerwaarden op aandelen in de vennootschapsbelasting behandelen. België is immers het enige land binnen de EU waar aan de meerwaardevrijstelling geen enkele vereiste qua minimumparticipatie of bezitsduur is gesteld. Ter vergelijking: in Denemarken en Frankrijk moet je aandelen respectievelijk minimaal 3 en 2 jaar ononderbroken in portefeuille hebben gehad om de vrijstelling van meerwaarden te bekomen. In Luxemburg, Finland, Spanje, het Verenigd Koninkrijk, Hongarije, Zweden en Tsjechië bedraagt de minimum bezitsduur een jaar. In de meeste landen is ook een minimumparticipatie vereist: 5 procent in Spanje en Frankrijk; 10 procent in Finland, het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Tsjechië; en 30 procent in Hongarije. Indien niet aan de vrijstellingsvoorwaarden is voldaan, worden de meerwaarden doorgaans belast aan het tarief van de vennootschapsbelasting. Een beperking van de meerwaardevrijstelling door een minimale bezitsduur van 12 maanden is dan ook zeer aanvaardbaar in de huidige internationale context. De onvoorwaardelijke meerwaardevrijstelling in ons land veroorzaakt een enorme fiscale uitgave. Voor aanslagjaar 2006 was die fiscale uitgave groter dan de totale opbrengst van de vennootschapsbelasting⁴³, wat overeen stemt met een geneutraliseerde belastbare grondslag van meer dan 40 miljard euro. Bovendien komt deze fiscale vrijstelling ten goede aan een beperkt aantal ondernemingen. Voor aanslagjaar 2006 betreft het 7.280 vennootschappen of ongeveer 2 procent van het totaal aantal vennootschappen.

- **Notionele interestaftrek evalueren en beperken:**

De notionele interestaftrek heeft een deugdelijke bedoeling: vennootschappen aanmoedigen om voldoende eigen vermogen aan te houden en minder afhankelijk te zijn van vreemd vermogen (schulden) om te investeren en uit te breiden en zo meer tewerkstelling te realiseren. Dit is een zachte vorm van verankering die we steunen. Het gebruik van de notionele interestaftrek is echter op iets anders uitgedraaid, nl. een ordinaire belastingvermindering voor kapitaal die de vennootschappen sowieso moesten aanhouden omwille van wettelijke verplichtingen of marktdruk en een optimalisatie over jaren en vennootschappen heen met als enig doel minder belasting te

⁴³ Parlementaire vraag n° 164 van Dirk Van der Maelen (28/2/2008)

betalen. We willen de notionele interestaftrek dan ook evalueren en aanpassen, niet afschaffen. We pleiten voor onder meer volgende aanpassingen:

- Voor de berekening van de notionele interestaftrek mag het gedeelte van het kapitaal dat een vennootschap verplicht is aan te houden niet worden meegerekend als eigen vermogen. Als gevolg mogen financiële instellingen niet van deze aftrek kunnen genieten voor het gedeelte van hun kapitaal dat prudentieel verplicht is.
- Overdraagbaarheid van de aftrek beperken tot drie jaar.
- Misbruiken zoals 'double dip' aanpakken door de invoering van een specifieke antimisbruikbepaling of verbeterde algemene antimisbruikbepaling (zie ook 'substance over form')

Naast de meerwaardebelasting en de herziening van de notionele interestaftrek zien we nog volgende mogelijkheden voor een correcte inning van de vennootschapsbelasting:

- De onbeperkte aftrekbaarheid van interesten betaald aan buitenlandse vennootschappen door Belgische vennootschappen beperken. Naar het voorbeeld van de ons omringende landen pleiten we voor de invoering van een strenger zogenaamd 'thin capitalisation' stelsel. Vandaag kan in principe een Belgische vennootschap of Belgische inrichting van een buitenlandse vennootschap onbeperkt gefinancierd worden met vreemd vermogen. Er is geen algemene regel van onderkapitalisatie ('thin capitalisation') op grond waarvan interesten in bepaalde mate niet fiscaal aftrekbaar zouden zijn. De invoering van een gelijkaardige maatregel zou onder meer de aantrekkelijkheid van de zogenaamde 'double dip' constructies substantieel beperken.
- Het 'definitieve belaste inkomsten' stelsel (DBI), dat bestaat uit een vrijstelling van door Belgische vennootschappen verkregen dividenden, zou door een kredietsysteem vervangen moeten worden. Dit zou 'dubbele vrijstellingen' vermijden, die vandaag courant zijn. Inderdaad, een Belgisch vennootschap dat dividenden verkrijgt van een buitenlandse vennootschap, dat de facto bijna geen belasting op haar winsten heeft betaald, geniet vandaag in België van de DBI-aftrek. Mits de invoering van een kredietsysteem zal België een vrijstelling toekennen, maar enkel voor inkomsten die effectief in het buitenland werden belast.
- Meer algemeen pleiten we voor een meer economische aanpak van de fiscale regels. Zo zou, bijvoorbeeld, de interpretatie van bepaalde concepten van ons fiscaal recht de huidige, strikt juridische, aanpak moeten verlaten ten voordele van de zogenaamde 'substance over form' benadering. Met andere woorden, we stellen de invoering voor van efficiënte antimisbruikmaatregelen die rekening houden met de reële intentie van belastingplichtigen die hun belastbare inkomsten kunstmatig proberen te verminderen.

5.4 Meer middelen voor sociaal beleid door een betere inning en strijd tegen de fraude

Ondertussen is voor quasi iedereen duidelijk hoe oneerlijk de inning van belastingen gebeurt. De getuigenissen in het kader van de parlementaire onderzoekscommissie fiscale fraude hebben diegenen die nog in de ontkenningfase zaten de ogen geopend. Het debacle van het KBlux-dossier heeft de sense of urgency nog aangewakkerd. Naast de aanpak van de grote fraude loopt het ook met de inning van de vastgestelde belastingen grondig mis. De inningachterstand bedraagt 30 miljard euro. Het is vijf voor twaalf.

Het herstel van een correcte inning is een belangrijke voorwaarde om het geloof in de rechtvaardigheid van belastingen te herstellen. In het verleden werd actieplan na actieplan opgesteld, maar de uitvoering ervan was ondermaats. Tegelijk sleept de noodzakelijke reorganisatie van de FOD Financiën al jaren aan.

Een daadwerkelijke en doelgerichte aanpak van witteboordencriminaliteit en fiscale fraude moet een van de prioriteiten van het toekomstig fiscaal beleid uitmaken. Daarnaast moet de fiscus gereorganiseerd worden met het oog op meer en betere controles daar waar het risico op fraude het grootst is.

- Reorganisatie van de FOD Financiën
 - informatie-uitwisseling binnen de FOD, maar ook met andere overheidsdiensten
 - fiscale superdatabank en datamining met gerichte controles op basis van risicoanalyse
 - meer controlerende ambtenaren (nu < 10 procent)
 - kans op controle moet hoger
 - meer en betere opleiding voor controleurs
 - meer en betere samenwerking met de administraties van andere landen. De info die op die wijze wordt ingewonnen moet ook daadwerkelijk worden aangewend.
- De opheffing van het bankgeheim is cruciaal voor een effectieve strijd tegen de fraude.
- De oprichting van een gespecialiseerde eenheid binnen Financiën, een 'task force belastingparadijzen', om door offshore-constructies en schermvennootschappen heen te kunnen kijken en zo belastingontwijking via belastingparadijzen tegen te gaan.
- Uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie fiscale fraude. Prioritair zijn:
 - de instelling van de 'una via'-regel
 - de oprichting van een federale beleidstructuur voor de strijd tegen de fiscale fraude
 - de versterking van de samenwerking tussen parketten en de fiscale administratie
 - de uitbreiding van de onderzoeksbevoegdheden van de BBI
 - de oprichting van het fiscaal auditoraat

- de oprichting van een Comité F
- Een duidelijk onderscheid tussen belastingvermijding, belastingontwijking en fraude zal niet alleen het werk van de administratie en de rechter veel makkelijker maken, het zorgt ook voor meer rechtszekerheid voor de belastingplichtige. We stellen voor dat er een nieuwe antimisbruikregel wordt ingevoerd die een herkwalificatie voorziet die kan afwijken van wat civielrechtelijk is overeengekomen tussen partijen. Het is de bedoeling om de huidige praktische toepassingsmoeilijkheden van artikel 344 § 1 van het WIB te kunnen overwinnen.
- Responsabilisering en medeverantwoordelijkheid van fiscale adviseurs en andere cijferberoepen bij vastgestelde fraudeconstructies.

Bijlage: de vermogenswinstbijdrage in detail

Probleemstelling

Mensen betalen tot 56 procent fiscale en sociale bijdragen op hun loon. Terwijl dat een inkomen uit vermogen in de praktijk slechts 20 procent bijdragen betaalt. De ene verdiende euro is dus niet gelijk aan de andere verdiende euro. Gewone, werkende mensen betalen in verhouding veel meer belastingen dan mensen die een groot deel van hun inkomen uit vermogen halen.

Concept

Een grondige hervorming van de vermogensfiscaliteit. We vervangen het huidige amalgaam van tarieven door een vermogenswinstbijdrage, geïnspireerd op het Nederlandse systeem.

We passen een gelijke gemiddelde fiscale bijdrage toe op vermogen, als op arbeid. Het principe is dat een euro een euro is, of die nu verdiend wordt door te werken of door te beleggen van een groot vermogen. 'Gelijk inkomen, gelijke bijdrage', dus.

De vermogenswinstbijdrage is een bijdrage op een door de wet bepaald rendement van het vermogen.. Het rendement is niet het marktrendement, maar wordt door de wet bepaald op basis van de historische vermogensaan groei.

Het voorgesteld stelsel brengt de afschaffing van de huidige vermogensfiscaliteit met zich mee (roerende/onroerende voorheffing).

De huidige vermogensfiscaliteit

- Roerende voorheffing op interesten (15 procent) en dividenden (15 procent/25 procent).
- Geen belasting op meerwaarde op aandelen van kapitalisatie-bevek (mits kleine uitzonderingen).
- Geen belasting op winsten van natuurlijke personen die niet uitgekeerd worden door vennootschappen waarvan ze aandeelhouders zijn.
- Onroerende voorheffing op het Kadastraal Inkomen van de eigen woning en gunstige raming van inkomens uit verhuurde onroerende goederen.

De vermogenswinstbijdrage

Belastbare basis

- Uitgangspunt is dat in beginsel alle bezittingen van een belastingplichtige, die in economische zin rendement kunnen opleveren, onder de reikwijdte van het forfaitaire rendement vallen.
- De waarde in het economische verkeer van de bezittingen wordt verminderd met de waarde in het economische verkeer van de schulden (die aan de relevante bezittingen verbonden zijn).
- Onroerende zaken (behalve eigen woning).
- Roerende zaken, uitsluitend voor zover deze niet door de belastingplichtige voor persoonlijke doeleinden worden gebruikt of verbruikt. Dus vooral aandelen, obligaties, schuldvorderingen, commanditaire deelnemingen, kapitaalverzekeringen en winstrechten.
- Bezittingen worden in principe in aanmerking genomen voor hun waarde in het economische verkeer. Bij het ontbreken van een markt zal men een subjectieve waarde moeten toepassen. Specifieke regels worden voorzien voor de tweede woning, beursgenoteerde aandelen, familiale bedrijven, enzovoort.
- Vrijgesteld vermogen:
 - Eigen woning (met plafond).
 - Behoud van huidige belastingvrije interest op spaarboekjes (equivalente bijdragevrije bedrag).
 - Partners hebben elk recht op het bijdragevrije bedrag.
 - Bijkomende bijdragevrije som indien de belastingplichtige minderjarige kinderen heeft
 - Gedragsturende vrijstellingen zijn mogelijk (bv. groene investeringen, enzovoort).

Wettelijk forfaitair rendement

- Het is in principe te verwachten dat de aangepaste (notionele) rentevoet in de Belgische context zich ergens tussen 3 en 6 procent zou bevinden. Het forfaitair rendement werd in Nederland vastgesteld op 4 procent van de waarde van de rendementsgrondslag, op basis van de historische vermogensaan groei.

Belastingstarief

- Ofwel een progressief belastingtarief (20 procent-40 procent) ofwel, zoals in Nederland, een vast tarief dat het gemiddelde van de personenbelasting weerspiegelt (30 procent).

Budgettaire impact

- De huidige roerende en onroerende voorheffing brengen respectievelijk 2,6 en 2,7 miljard euro op aan de staatskist.
- Een berekening op basis van een vermogen van de Belgische gezinnen van 1.005 miljard euro onroerend vermogen en 872 miljard roerend vermogen, rekening houdend met de vrijstellingen en het gegeven dat de 20 procent meest vermogenden 65 procent van het totale vermogen bezitten, levert een mogelijke netto-opbrengst van 1 tot 3 miljard euro.

Voorbeeld

Op basis van het huidige Nederlandse stelsel werken we een voorbeeld uit voor vier fictieve gezinnen. Hiervoor nemen we een vrijstelling voor de eigen woning tot maximaal 400.000 euro en is er een bijdragevrij vermogen van 50.000 per belastingplichtige en 2.000 per kind. We nemen, net zoals in Nederland, een notioneel rendement van 4 procent waarop een bijdrage van 30 procent wordt geheven. We vergelijken de belastingen na de hervorming met de huidige toestand waarbij onroerende en roerende voorheffing betaald wordt (op basis van gemiddelde opcentiemen).

- Gezin 1: een gezin van vier met twee kinderen met een gemiddeld bedrag van 6.000 euro op een spaarrekening zonder eigen woning dat in een huurhuis woont, betaalt momenteel geen onroerende of roerende voorheffing. Na onze hervorming blijft dit gezin 0 euro belastingen betalen op vermogenswinst, aangezien dit gezin ruim onder de bijdragevrije som valt.
- Gezin 2: dit gezin van twee volwassenen en twee kinderen woont in een eigen woning met geschatte waarde 200.000 euro. Het gezin heeft daarnaast nog een roerend vermogen van gemiddeld 70.000 euro, waarvan 10.000 euro op een termijnrekening. Dit gezin betaalt momenteel 517 euro belastingen (442 euro onroerende voorheffing + 75 euro roerende voorheffing) en zal na onze hervorming geen belasting meer betalen, aangezien het gemiddeld vermogen zonder gezinswoning onder de bijdragevrije som valt.
- Gezin 3: dit gezin heeft een eigen woning waar de twee volwassenen en hun twee kinderen in wonen. De waarde van deze woning wordt geschat op 300.000 euro. Daarnaast heeft het gezin nog een tweede woning waarvan de waarde geschat wordt op 200.000 waarop het een lening lopen heeft waarop nog 100.000 euro moet afbetaald worden (netto waarde 100.000). Verder heeft het gezin een roerend vermogen in spaarboekjes, kasbons en aandelen van 150.000 euro. Samen heeft het gezin dus een gemiddeld vermogen van 250.000 euro zonder rekening te houden met

de gezinswoning. In de huidige situatie betaalt dit gezin 1.756 euro onroerende en roerende voorheffing. Na onze hervorming zullen ze ongeveer evenveel belastingen betalen op hun vermogenswinst.

- Gezin 4: dit gezin van vier met twee volwassenen en twee kinderen heeft een zeer hoog vermogen. Ze wonen in een huis waarvan de waarde op 500.000 euro wordt geschat en hebben daarnaast nog een huis en twee appartementen, samen goed voor een geschatte waarde van 450.000 euro waarop evenwel nog een lening af te betalen valt van 50.000 euro (netto waarde 400.000). Verder heeft dit gezin spaarboekjes, termijnrekeningen, kasbons en heeft het belegd in een groot pakket aandelen en beleggingsfondsen. Alle roerende bezittingen samen gaat het om 750.000 euro. Het totale bedrag waarop het fictieve rendement wordt berekend is dus 1.250.000 euro, aangezien dit gezin gezien de hoge waarde van haar eigen woning boven de 400.000 euro van maximale aftrek valt. Na aftrek van het vrijgesteld vermogen komen we zo tot een fictief rendement van 45.840 euro waarop 13.752 euro vermogenswinstbijdrage wordt geheven. Dit is ruim meer dan de 8.783 euro die dit gezin momenteel aan onroerende en roerende voorheffing jaarlijks moet betalen.

	Gezin 1	Gezin 2	Gezin 3	Gezin 4
Waarde eigen woning verminderd met de schulden voor de eigen woning	0	200.000	300.000	500.000
Waarde andere onroerende goederen verminderd met schulden	0	0	100.000	400.000
Waarde roerende goederen	6.000	70.000	150.000	750.000
Basis voor vermogenswinstbijdrage	6.000	70.000	250.000	1250.000
Bijdragevrij vermogen	104.000	104.000	104.000	104.000
Fictieve opbrengst van vermogen boven bijdragevrij vermogen	0	0	5.840	45.840
Fiscale bijdrage na hervorming	0	0	1.752	13.752
Fiscale bijdrage voor hervorming	0	517	1.756	8.783